

تەمبوز
۲۰۰۹

مونتدا

ژمارە
۴۰

منتدی اقرأ الثقافي

www.igra.ahlamontada.com

کۆوارىكى مانگانەيە بۆ مندالان

دشتنامى پارىزانى جىهانى روتالدىر

مشكه

له دهزگای چاپ و پلاوكردهوهی

دوره چاپیت

مشكه بۆ ته مه نی ۹ تا ۱۴ سالانه

خاوه نی ئیمتیاژ
به دران نه جمهه حه ییب

سهر نووسیار
نه میر حاجی داود

راویژکار
رئواس نه جمهه

به ریوه بهری نووسیار
ره هیل ره شید

سهر بهر شتیار هونه ری و نه خشه سازی

گه یلان عه بدوللا
۴۶۷۵۶۰۷

وینه کیش
شیروان مو حسین

ده سته ی نووسیار
هه وار شه ریف

داستان کاکه سالج
شنه سه دیق

زارا نه جمهه

هه له گری

شیرزاد هه قی ئیسماعیل

ژماره ۴۰ ته مووز ۲۰۰۹

زاری کرمانجی

کوار

باسه ره

هه رمان

مناره ف

نو هه فاف

ده توانن بابه ته کانتان بهم ناو نیشانه بۆ ئیمه ره وانه بهکن
هه ولیر: ده زگای چاپ و پلاوكردهوهی ناراس - شه قامی گولان
له ری (بۆتان جه وهه) وهه بابه ته کانتان ره وانه بهکن.
سه نه ری لاوانی میدیا بۆ رۆشنه بیری و هونه ر و پاگه یانندن - گه ره کی کوران
که ره کوک - ده زگای رۆشنه بیری شه فقه
سۆزان - ده زگای زاری کرمانجی بۆ رۆشنه بیری و هونه ر و پاگه یانندن
بان له ریگای پۆستی نه لیکترونی

E.mail: mshka_mag@yahoo.com

E.mail: gaylanart@yahoo.com

دارستانی کورته بالاکان و ژووری نهښه

وهرگیرانی: نیشار

له شویڼیکي دوور له باکووری جیهاندا، دارستانی سهرسورپهینهر هه‌بوو که به‌دریژای وهرزی
زستان گشت شویڼیکي دارستانه که به به‌فری سپی داپوشرابوو. له‌م دارستانه‌دا ته‌نیا کورته‌بالاکان
ده‌ژیان.

له دارستانه‌که‌دا چند غولیکي سپی قه‌له‌وی کورته‌بالا ده‌ژیان.

ئەم غولە كورته بالايانە لە ئەشكەوتىكدا دەژيان باوكىكى پىريان ھەبوو كە ناوى (فاشا) بوو ھەردەم برسى بوو و داوا لە كورەكانى (ليف) و (ديف) دەكرد خواردنى بۆ ئامادە بكەن ئەگىنا لە برسا دەمرىت. لە لايەكى ترى دارستانەكەدا، كورته بالايەكى پىر ھەبوو ناوى (جىلى) بوو لەگەڵ خىزانەكەى (تانىا) و كورە بچووكەكەى (جۆنيور) دەژيان.

جىلى كورته بالايە سەرەپاي ئەوھى سەر و ريشى سپى و پىرەبوو، بەلام ھەزى لە كاركردن بوو و نامۆزگارى كورەكەى دەكرد كەوا كاربكات.

ھەندى جاريش چەند دەنكىك لە تۆو سەرييەكەى دەدايە كورەكەى بۆ ئەوھى بتوانىت بچىتە ناو ژوورە سەرسوڤھىنەرەكە، تا نەيىنيەكانى ناو ئەو ژوورە بدۆزىتەوھ.

(جۆنيور) كورته بالايە ھەر جارەى ئەم تۆو سەرييانەى بخواردبايە دەيتوانى بچىتە ناو ژوورە نەيىنيەكە و چەند نەيىنيەك بدۆزىتەوھ.

رۆژىكيان (جۆنيور) گەنگەري نەيىنى ناو ژوورەكەى دۆزىيەوھ، ئەويش فەردەيەك تۆو بوو كە باوكى پىيگوتبوو ئەم تۆوانە سەرچاوەى كشتوكالى دارستانەكەن و ئەگەر غولە برسييەكان بىدۆزنەوھ ئەوھ دەخۆن و ئەوا ھىچ نامىنىت تا لەو دارستانە بپروين.

(جىلى) بە كورەكەى گوت ئەمە نەيىنى ئەم ژوورەيە و پىويستە پارىزگارى لى بكەيت و نەھىليت غولەكان بىخۆن.

(جۆنيور) بچووك لە دارستانەكەدا بەدواى دۆزىنەوھى رىگەيەكدا دەگەرا بۆ زيادكردنى تۆوھەكە و پاراستنى لە دەست غولەكان.

له رینگه دا تووشی تهیریکی دهنوک سووری پهروبال رهش بوو که ئه ویش (کوری) قهله رهش بوو و سلاوی له (جۆنیور) ی بچووک کرد و پیتی گوت: ئاگاداربه! له م هیلکانه نزیك مه به وه چونکه قهله رهشی بچووکی تیدایه و پاش ماوه یه کی تر دینه دهره وه.

(جۆنیور) ی بچووک به پیکه نینه وه گوتی: من مرۆقم هیلکه ی قهله رهشه کان ناخۆم، ئه وه غوله کان واده کهن.

بۆیه (جۆنیور) ی بچووک و (کوری) قهله رهش بریاریاندا به یه که وه پاریزگاری له هیلکه کان و تۆوی ناو ژووره نه یینه که بکهن.

(جۆنیور) ی بچووک و (کوری) قهله رهش به ره و ژووره نه یینه که به ریکه وتن و له رینگه دا تووشی غوله کورته بالا که بوون.

غوله کورته بالا که به (جۆنیور) ی بچووک ی گوت که وا دایک و باوکی له مه ترسیدان و غوله کورته بالا کانیش برسیانه، بۆیه ده بیّت (جۆنیور) فهرده تۆوه که بدات به غوله برسیه کان.

(جۆنیور) و (کوری) به په له به ره و ماله وه به ریکه وتن و بینیان ئه و ئه شکه وته ی (جیلی) ی باوکی و (تانیا) ی دایکی تیایدا ده ژین دارماوه و پارچه داریکی گه وره که وتووته سه ر سنگی

باوکی. (جۆنیور) ی بچووک ئازایانه داره که ی له سه ر سنگی باوکی

لادا و باوکی دلی خوشبوو که بین ی کوره که ی توانای ئه وه ی هه یه

پاریزگاری له خۆی بکاتر (جۆنیور) له باوکی پرس ی ئه ی کوا دایکم؟

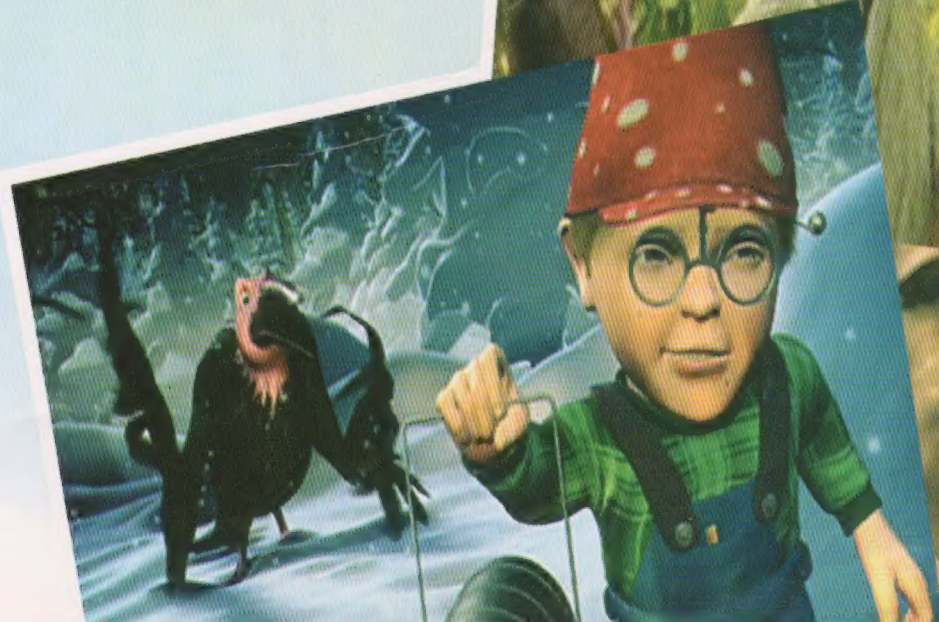
باوکیشی گوتی: غوله برسیه کان ده سته سه ر یانکه ردووه، پتیسته

بچیت رزگاری بکهیت.

(جۆنیور) ی بچووک به په له به ره و ئه شکه وته ی غوله

کورته بالا کان به ریکه وت، به لام نه یده زانی غوله کان بۆ

دایکیان ده سته سه ر کردووه.

ئەم غولە برسیانە نەیان دەویست کار بکەن، بەلکو تەنیا دەیانویست بھۆن.
(تانیای دایکی (جۆنیور) دەیزانی چیشتی خۆش خۆش ئامادەبکات بۆیە غولەکان رفاندیان و لەناو
ئەشکەوتەکە ی خۆیان بەندیان کرد و خواردنیان پیتی ئامادەدەکرد و دواتر دووبارە لەناو بەندیخانەییەکی
داربەندبان دەکردهوه.

لەکاتیکیدا جۆنیور و قەلەرەشی ھاوڕێی گەیشتنە ئەشکەوتی غولەکان رووبەرۆوی یەکتەر بوونەوه و بەلام
هیزی جۆنیوری بچووک لە دەستەکانی نەبوو، بەلکو لە بەکارهێنانی میشکی بوو.

بۆیە غولە برسییەکان نەیان توانی بیوەستین و توانی دەرگای ئەو بەندیخانەییەکی دایکی تیایدا
بەندکراو بۆشکینیت و ئازادی بکات.

جۆنیور توانی وا بکات غولە پیرەکە (فاشا) بەهینیتە دەرەوهی ئەشکەوتەکە ی کە تا ئەو کاتە نەهاتبوو
دەرەوه، گواهیە لەبەر ئەوهی نەیدەتوانی بەرگی ساردی بەفری دارستانەکە بگری.

تانیای دایکی جۆنیوریش توانی هەردوو کۆرەکە ی فاشای کورتەبالا بەپەتیک بەستیتەوه.

دوای چەند رۆژیک وەرزی زستان تەواو بوو و جیلی کورتەبالا بەیارمەتی جۆنیوری کۆری دووبارە دەستیان
بەکار کردن کردەوه و خواردنیان بەیەکسانی بەسەر دانیشتوانی دارستانەکە

دابەشەکرد. غولە کورتەبالا برسییەکانیش ناچاربوون بێنە پال جیلی و

جۆنیوری کۆری و کار بکەن بۆ ئەوهی خواردن بەدەستبەین.

ئەوه هەمووی بەسەرھاتی ئەو فیلمە کارتۆنییەکی منداڵانە،

ناوی فیلمەکە (نەینی ژوورەکە) لە دەرھێنانی رۆبەرت

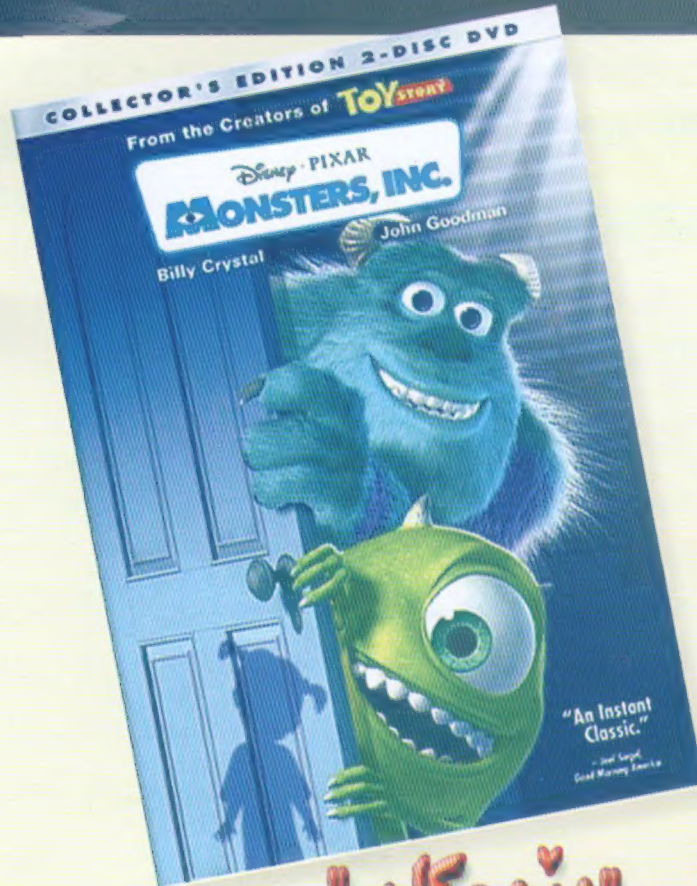
روودینە و سیناریۆیی سیلفاتۆر کاردۆنییە.

بېرسه و مه ترسه

مشكه بۆ وهلامه كانتان ده گه پرى

ناماده كردنى: ههوار شريف

فيلم كارتوونى "دېوه كان"

ئېوهى مندالان دىوتان بېنيوهو دهزانن ديو چۆنه؟ نه خېر ديوه ترسناكه كان تهنها له چىروكى مندالان و فيلم كارتونه كاندا ههيه. فيلمى ئهم جاره دهبراره ديوه فيلم كارتوونيه كانه، لهم فيلمه كارتوونيه خوشه دا ديوه كان كاريان شهويه له دهركاي كه تتورى مندالان بېنه دهرهوه و مندالان بترسېنن يه كيڤ له وديوانهش ديويكى سهوزه ناوى (سوليشانه) له گهڻ ديوه بچووكه يهك چاوه كه كه كاري ديوه كان شهويه كه مندالان بترسېنن و منداله كانيش له ترساندا هاوار ده كهن و دهقيژينن و شارى ديوه كان سوود له قيژه و ترسى مندالان وهرده گرن تاوه كو ووزه به كاريينن به لام له يه كيڤ له جاره كان "راندل كه مارمىلكه يه كى چوار دهسته دهيه ويٽ مندالان به شيويه كى ناشرين بترسېنن و له يه كيڤ له جاره كان منداليكى بچووك ديته ناو دىاي ديوه كان و دهبيته هاوريى "سوليشان" به لام "راندل" دهيه ويٽ كچه منداله بچووكه كه بكورژيت. سوليشان و هاوريي كه يارمه تى دهدهن و ديوه خراپه كان له ناوده بن و سوليشان بير له وه ده كاته وه له برى ترساندنى مندالان، دهليت كه ئيتىر بۆ ووزه شارى ديوه كان سوود له پيكه نىنى مندالان وهرنه گيريت، له بهرته وه هه موو ديوه كان ئيتىر كه دهچنه نيو ژوورى مندالان بۆ ترساندنيان نه بيٽ به لكو بۆ پيكه نين وخوشيان بيت. ئهم فيلمه بهرهمى كومپانياي والت دزنييه و له دهرهينانى "پيته دوكتير" و دهنگى ديوه كانيش دهنگى ئه كته ران "جون گودمان و بيللى كرستيله".

زنجیره فیلم کارتونی "گرین دایزەر"

کئ ههیه له ئێوهی منداڵان یان گهوارهکان زنجیره فیلم کارتونی "گرین دایزهری" نههینییت، فیلم کارتونیکی زۆر زۆرخۆشه که چۆن، دایزه رکۆپێکی نازایه و له رێگهی فرۆکه کهیهوه له تهستیره ی فیلید هاتوه و به یارمهتی هاوڕێکانی زهوی له دهرندهو خراپه کارهکان رزگار دهکات و له کۆتایشدا له گهڵ خوشکه کهی ده گه پێتهوه بۆ تهستیره کهی خۆی. ئەم فیلمه فیلم کارتونیکی یابانییه و له بهرهمه می یابانه چیرۆکی ئەم فیلمه له نووسینی "گۆناگی" دروست کردنی وینهکان "ماسیوکی نهکیهی" یه، ئەم فیلم کارتۆنه سالی ۱۹۷۲ بهرهم هاتوه که یه که مین زنجیره کارۆتن بوو باس له پڕۆبۆتهکان و مرۆقه زه به لاهه نامیرهکان بکات که شتیکی تازه بوو بۆ فیلمی وینه کارتۆنیهکان، ئەم فیلم کارتۆنیه له جۆری فیلمی "ئینمی یابانییه" که چهن دین وینه کیشی به توانای یابانی وینه کانیان کیشاوه، گرین دایزه زۆر نازا بووه و توانی زهوی له خراپه کاران رزگار بکات که له تهستیره دووره کانهوه دین بۆتهوهی زهوی ویران بکهن به لām "داسکی" که ناوی "گرین دایزه ره" له گهڵ کوچی و هیکارۆ و ماری و به یارمهتی دکتۆر مه ئمون و تیمه کهی رووبه پرووی خراپه کاران ده بنهوه و تهستیره ی زهوی دوور ده خه نهوه له ویران بوون و شیواندنی.

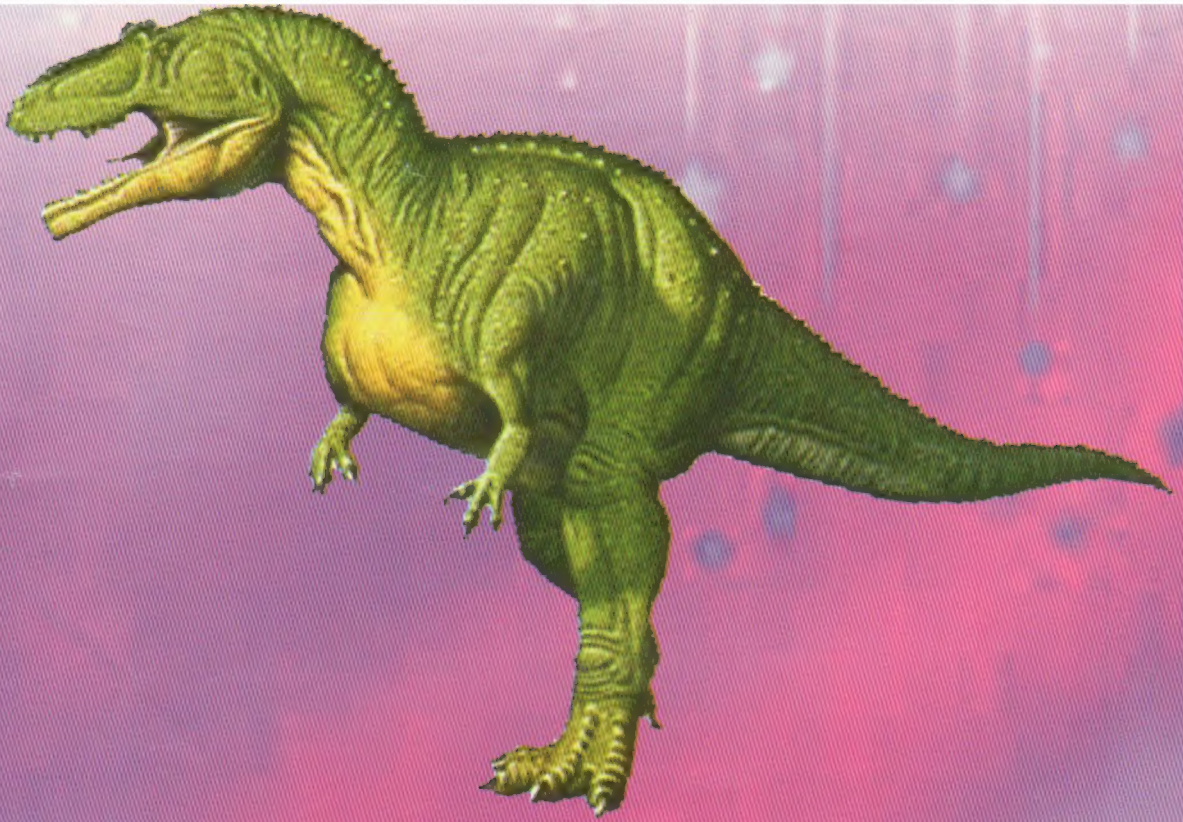

هه یقه کان

ئاماده کردنی: هه وار شه ریف

له نیو کۆمه لهی خۆردا زیاتر له سه د مانگ ههیه، که به ده ووری جهوت تهستیره دا دهسورپینه وه. تهستیره ی عه تارد و زوهره ههچ مانگیان نییه. بچو و کترین مانگیش به قه باره ی شاریکی بچو و که. پیش سی سال ته نها سی و سی مانگ دۆزرا بۆیه وه. پاش ته وه مانگه کانی تر دۆزرا به وه، ته ویش به هۆی دوورینه گهر دوونیه کانه وه که به تلسکۆب ناو ده بریت، مانگه کانی تر دۆزرا نه وه و ته و تلسکۆبانه ش بهرده وام له پیشکه و تندان. زۆرتین مانگ به ده ووری هه ساره ی موشته ریدا دهسورپته وه. زانا کان به په نجا مانگ دهستیشانیان کردو وه و گه ورتین مانگی مانگی ته م هه ساره یه ناوی (جامید) ه. ته میش گه ورتین مانگه له چاو گشت مانگه کانی هه ساره کانی تر دا، که پانی ده گاته ۵۲۶۵ کم واته گه ورتیه له هه ساره ی عه تارد و بلۆتۆ. ههروه ها سی تهستیره به ده ووری هه ساره ی زوجه لیش دا دهسورپته وه. یه که مین مانگ جگه له مانگی هه ساره ی زهوی که دۆزرا بۆیه وه مانگه کانی هه ساره کانی موشته ری و زوجه لن، که له سه ده ی جه قده دا دۆزرا ونه ته وه، له لایه ن زانای نی تالی (جیوفانی کاسینی) یه. هه رمانگی کیش پیک هاتو وه له پیکهاته یه کی به ردین یان پیکهاته یه کی به ردینی به ستوو.

گیانداره له نیوچووو کان

پیش ملیونان سال گیانداره جوریه جور له سهر زهوی ژیاوون و له نیوچووون.
لهو گیاندارانهش (دایناسوره کان و بالنده دایناسوره کان و فیلی ماموس).
ئهو هۆکارانهی که له ئیستادا ده بیته هۆی له ناوچووونی گیانداره کان، تیکدانی کهشی ژیاانی ئهو گیانداره یه.
همروا برینهوه و سوتاندنی دارستانه کان یان راوکردن یان کوشتنی گیانداره کانه.
دایناسوره کانیش له جوری خشوکه کان بوون و ملیونان سال له مه و پیش له سهر زهوی ژیاوون و جوری جیاوازیان بووه.
به هۆی کهوتنه خواره وهی موشه کی بز سهر زهوی ئهو گیاندارانه له نیوچووون.
بالندهی دایناسوره کانیش وهک دایناسورن و سهه و په نجا سال پیش ئیستا ژیاون، شیوهی وهک دایناسوره و وهک
بالندهیه و پهری پیوه بووه.
ماموسیش جوریکی فیله و کهله نیو چوووه. پیش دهیان ههزار سال به هۆی گزراانی کهش و هموا له نیو چوووه، کهله
کیشوهری به ستووی باکوور و له کیشوهره کانی ئاسیا و ئوروپا ژیاوه. درژی گهیشته سێ مهتر و گیانی به فهروو
دایه شراوه دوو شاخی درژی هه بووه.

ئەنقلە وەنزای بەراز

ئامادەکردنی: پەسار

لە مانگی نیسانی ئەمساڵدا هەوایی بۆلابوونەوێ پەتایەکی نوێ بۆلابوو بەناوی (ئەنقلە وەنزای بەراز). سەرەتا ئەم پەتایە لە ولاتانی مەکسیک و ولایەتە یەكگرتووکانی ئەمریکا بۆلابوو و دواتر بۆ ولاتانی تری جیهان تەشەنە کرد.

ئەمەش بوو هۆی نیگەرانی بۆ ریکخراوی تەندروستی جیهانی و ریشوینی توندیانگرتەبەر بەمەبەستی رینگە گرتن لە بۆلابوونەوێ ئەم پەتایە.

ئەم قایرۆسە لە کۆمەڵەی ئەنقلە وەنزای A یە و لە رینگە هەلمژینی هەوا، بەتایبەتی لە وەرژەکانی پایز و زستاندا بۆلابوونەوێ.

ئەم پەتایە بریتییە لە تیکەڵە ئەنقلە وەنزای مەرۆڤ و ئەنقلە وەنزای بالەندە و ئەنقلە وەنزای بەراز بە قایرۆسی 1N1H.

میژووی سەرھەڵدانی ئەم قایرۆسە دەگەریتەوێ بۆ سالانی ۱۹۱۸ و ۱۹۲۰ دواي جەنگی جیهانی یەكەم کە سەرەتا لە ولاتی ئیسپانیادا سەری هەڵدا و بوو هۆی مردنی ۲۰ تا ۱۰۰ ملیۆن کەس.

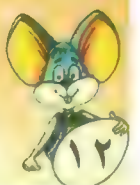
مەرۆڤ چۆن تووشی ئەم قایرۆسە دەبێت

لە راستیدا مەرۆڤ راستەوخۆ تووشی ئەم قایرۆسە نابێت، بەڵکو لە رینگە ئەو مەرۆڤانە دەگواستریتەوێ کە پەيوەندییەکی راستەوخۆیان بە بەرازوێ هەیە (واتە بەراز بەخێودە کەن). ئەم قایرۆسەش بەهەمان رینگە ئەنقلە وەنزای ناسایی مەرۆڤ بۆلابوونەوێ. ئەویش لە رینگە پۆمپ و کۆکین کەسی تووشبوو یان کەسیکی ساغ دەست لەو شوێنانە دەدات کە دووچاری ئەم قایرۆسە بوونەتەوێ و دواتر دەست لە لووت و دەمی خۆی دەدات.

ئەنقلە وەنزای بەراز بە دوو رینگە بۆ مەرۆڤ دەگواستریتەوێ

یەكەم: ئەو مەرۆڤانە بەراز بەخێودە کەن و بەشیوەیەکی راستەوخۆ دەستی لێدەدەن یان لەو شوێنانە دەژین کەوا بەرازی لێ بەخێودە کەیت.

دووەم: گواستنەوێ ئەم قایرۆسە لە رینگە ئەو کەسانە تووش بەم قایرۆسە بوون.

- رینگه کانی بلاوبوننهوهی ئه نفله وه نزای بهراز
 - له بهراز بۆ بهرازیکی تر ده گواستریتهوه.
 - له بهرازیکی تووشبوو ده گواستریتهوه بۆ ئه و مرۆڤانهی راسته وخۆ بهراز به خێوده کهن.
 - له مرۆڤیکی تووشبوو بۆ مرۆڤیکی تر ده گواستریتهوه.

نیشانه کانی تووشبوون بهم پهتاییه
 نیشانه کانی ئه نفله وه نزای بهراز، هه مان نیشانهی ئه نفله وه نزای ئاسایی مرۆڤه. ئه ویش بهرزبوونهوهی پلهی گهرمی و
 کۆکین و سه رنیشه وه و ئیلتهابی گهروو و لووت ده ست پیده کات و ههروه ها جهستهی نازاری ده بیته و بیتهۆش ده بیته.
 له مندا لانی بچوو کیش ئه م نیشانه ده رده که ویت: هه ناسه دان به شیوهی کهسی ئاسایی، رهنگ زه ربوون وو زوو
 توور په بوون.

- چۆنیهتی خۆ پاراستن له تووشبوون له م پهتاییه
 - هه موو روژی دهسته کان به ئاو و سابوون بشوړی، بهتاییهتی له کاتی نزیک کهوتنه وه له ئاژه ل یان ده ستیان
 لێ بدهیت.
 - نزیک نه بوونه وه له و که سانهی تووش بهم ڤایرۆسه بوون.
 - به کاره یێ نانی پارچه په روک یان کلینکس له کاتی پڑمین یان کۆکین.
 - له کاتی کدا ده ستته کاتان پیسن، ده ست له لووت و ده متان مه دهن.
 - پتویسته به زووترین کات ئه و که سه ی نیشانه کانی ئه نفله وه نزای بهرازیان لی ده رده که ویت بگسواستریته وه بۆ
 نه خۆشخانه و بخرینه ژیر چاودیریکی چری پزیشکی، به مه به ستهی چاره سه رکردنیان و ههروه ها به کاره یێ نانی که مامه
 بۆ رینگه گرتن له بلاوبوننهوهی ڤایرۆسه که له کاتی پڑمین یان کۆکینی که سی تووشبوو.

ژياننامەى ياريزانى جيهانى رۆئالډو

نامادەکردنى : مشكە

ناسنامەى كەسايەتى ياريزان رۆئالډو

ناوى تەواوى: رۆئالډو لويس نازاريۆ دى ليما.

مىژووى لە داىك بوون: ١٩٧٦/١١/٢٢

شوئىنى لە داىك بوون: شارى ريۆدى جانيرۆ-گەرەكى بينيتۆ ريبيرۆ لە ولاىتى بەرازىل.

درىژى: ١،٨٢مەتر

شوئىنى ياريکردن: هيرشېمر

نەو يانەى ئىستا يارى بۆ دەكات: كۆرنسيانزى بەرازىلى

ژمارەى درىس: ٩

دەستكە وتەكانى رۆنالدۇ

باشترین يارىزانى جيهان بەپىتى رىزبەندى فيفا لە سالەكانى ۱۹۹۶، ۱۹۹۷، ۲۰۰۲.
 باشترین يارىزان لە كىشوەرى ئەوروپا و بەدەستەيىنانى تۆپى زىرین لە سالەكانى ۱۹۹۷ و ۲۰۰۲.
 باشترین يارىزانى جيهان بەپىتى رىزبەندى رۆژنامەى (جيهانى تۆپى پى) لە سالەكانى ۱۹۹۶، ۱۹۹۷، ۲۰۰۲.
 باشترین يارىزانى جيهان بەپىتى رىزبەندى رۆژنامەى (ئۆنۆزى) لە سالەكانى ۱۹۹۶، ۱۹۹۷، ۲۰۰۲.
 باشترین گۆلكارى جامى جيهانى بە پانزە گۆل لە نۆزدە يارى.
 گۆلكارى جامى جيهانى ۲۰۰۲ بە ھەشت گۆل.
 باشترین گۆلكارە لە جيهاندا بەپىتى رىزبەندى يەكيتتى جيهانى بۆ مېژوو و نامارى تۆپى پى لە سالى ۱۹۹۷.
 باشترین گۆلكار لە كىشوەرى ئەوروپا و بەدەستەيىنانى (پىلاوى زىرین) لە سالى ۱۹۹۷.
 بەدەستەيىنانى نازناوى كەسايەتى وەرزشى لەلايەن كەنالى **BBC** لە سالى ۱۹۹۷.
 نازناوى پالەوانى پالەوانان لە خولى ئىتالى بۆ ماوەى دە سال ۱۹۹۸-۲۰۰۸

ئەو يانانەى يارى بۆ كىردوون

يانەى ئىندەھۆقنى ھۆلەندى

يانەى برشلۆنەى ئىسپانى

يانەى ئەنتەر ميلانى ئىتالى

يانەى رىال مەدرىدى ئىسپانى

يانەى ئەى سى ميلانى ئىتالى

يانەى كۆرنسيانزى بەرازىلى

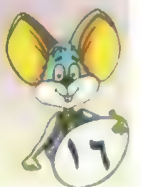
مشكه و خوښه رانی

ناماده كړنې: شنه سه ديق

نه مكاته تان باش هاورېكانم!

هاورپيان دويني نيوهرؤ دواى نه وهى كه نانې نيوهرؤم خوارد، نينجا چووم سهر خه ويكم شكاند. نهك سهر خه ويك! تير و پر خه وتم تا دنيا به ته واوى فينكي كړد. نهو كات هه ستام و ويستم برؤم هاورپيه كى تر بناسم و به نيودى بناسينم. روښتم، ههر روښتم، تا چوومه كؤلانيكه وه. بينينم كؤمه له مندالي پيكه وه ياريان ده كړد. يه كيك يارى به پاسكيل ده كړد، دوانيان ياريان به توپيك ده كړد و كؤمه ليك يارى ماله باجينه يان ده كړد. راستان پي بليم هزم له هه موو ياريه كان ده كړد. به لام توپيك برسى بووم، چونكه تازه له خه هه ستابووم هزم له خواردن ده كړد. بويه بريارم دا برؤم بؤلاى نهو كؤمه لهى كه ماله باجينه يان ده كړد، چونكه نهوان خواردنيان دانابوو. كه چوومه لايان يه كسهر منيان ناسييه وه.

بەلّام من ئەوانم نەدەناسى. لەگەڵ يەككە لەو ھاورپىيانە كەوتىنە گفتوگۆ
و يەكتر ناسىن ئەو ھاورپىيەى كە ھەزى دەکرد بىتتە ھاورپىيى منىش و ئىوھش، كچىكى ئىسك سوك بوو ناوى
(سۆزى) بوو. سۆزى وتى من تەمەنم يازدە سالەو ناوم (سۆزى كامەران) لەگەڵ داىكم و باوكم و خوشك و
براكاغدا دەژىم.

من براىەكى لە خۆم بچووكترم ھەيە. سۆزى دياربوو كچىكى ژىر بوو چونكە ئەو دەيگوت لەبەر ئەوھى براكەم
لەخۆم بچووكترە، لە زۆر كاتدا بەقسەى ئەو دەكەم و داخوازيەكانى جىبەجى دەكەم و ناھيىلم بگىرى. روژيكيان
مۆتام كىرى كەچى براكەم وتى ھەر دەبىت بىدەى بەمن. مۆتاكەم داىو قسەشم نەكرد! وتم با نەگىرى.
كە من چوومە لای سۆزى جلەكانى رەنگى سوور بوو. پىم وت ھەزى لە چ رەنگىكە؟ وتى: ھەزىم لە رەنگى
سوور و زەردە. وتم: ھەزى لە چ ميوەيەكە؟ وتى: ھەزىم لە پرتەقال و لالەنگىيە.

لە خواردنا ھەزى لە برنج و فاسۇليايە. سۆزى وتى: روژيكيان چووم بۆ مالى پورم بامىيان لىنابوو، منىش
برسىم بوو بۆيە ويستم بامىكە بەدەست بخۆم.

دەستم سوتا وەكو بالە خەوانم لىھات. ئەوھت بىستوھ كە دەلىن: بالە خەوان تەمەلە پشيلەى سەر مەنچەلە...
سۆزى وتى: زۆر ھەزدەكەم لەگەڵ پلنگ رەسم بگرم.

سۆزى وتىشى ھەزىم دەكرد ناوم شووشە بوايە.

بەيەك شت زۆر دلگرانبوو، بەوھى دەيوت ئىمە بەتەماين برۆين بۆ دەرەوھى ولات من ھەزناكەم قەت كوردستان
و ھاورپىكانم بەجىبىلم. ئەمەم پى ناخۆشە.

منىش تۆزىك دلنەوايىم داىوھو تۆزىك ختوكەم دا، تا تۆزىك پىكەنى و ئىنجا وتم: ئەى لەوانەكانتدا چۆنى؟
ئەويش وتى: ھەر زۆر زۆر باشم و ھەزىم لەوانەى بىركارىيە و زۆر جار خەوى پىوھ دەبينم.

لە خەوما مامۆستای بىركارىم. ھەوليش دەدەم و ھەزىش دەكەم بىم بە مامۆستای بىركارى.

سۆزى دەيوت من لەگەڵ ھاورپىيەكەدا قسە ناكەم، بەعزم. زۆرم پىناخۆشبوو كە واى وت. وتم بۆ؟
وتى لەبەر ئەوھى لەخۆى بايە.

وتم: لەخۆى بايى ياعنى چى؟

وتى: يانى خۆى بە زل دەزانى دەلى من لە ئىوھ جوانترم و من لە ئىوھ جلى باشتەم ھەيە و ئەم قسانە، بۆيە
قسەى لەگەڵ ناكەم.

پىم ناخۆشبوو ھاورپىيەكى واى ھەيە. بەلّام من پىم وت تۆ برۆ ناشت بەرەوھ لەگەلى و لەوانەيە ئەو ھاورپىيەت
نەزانى كاريكى ھەلەى كردووھ تىي بگەيەنە كە ئەو كارەى ئەو ھەلەيەو نابى واپىت.

سۆزى بەلىنى پىدام كەبجىت بۆلاى و لەگەلىدا ناشت بىتەوھ.

ھاورپىكانم بى ئىوھ ناخۆش كە لە قەسەكانمان تەواو بوين، منداڵەكان وتيان دەبى يارى مالىە باجىنەمان لەگەلدا
بەكەى و نابى برۆى.

وئەلا بى ئىوھ ناخۆش يارىيەكى خوشمان كرد و سەفرەمان راخست خواردنەكانمان دانا.

تيرمان خوارد و ئىنجا من وتم: دەبىت برۆم روژيكي خوش بوو.

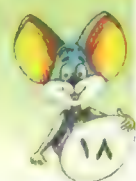
سۆزى وتى خواخافىز مشكە گيان سەلام لە ھەموو ھاورپىكان دەكەم. باى... باى...

مۆزارت و ئىقالدى

نووسىنى: رۇدان فەرھاد پىربال

پياۋى بەناۋبانگ مۆزارت
فىرى كەمان و پيانو
كە فىرى دەبى پيانو
ھەست دەكەيت كە مۆزارتى تۆ
كە فىرى كەمان دەبىت
ھەست دەكەيت كە ئىقالدىت
ئىقالدىش ھەر زۆر زانە
ئەۋىش ھەر پيانو زانە

وه‌رزش و یاری

سکيج: شیروان موحسین

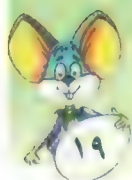
نووسینی: شہ مال دیلان

Milene Domingues

Ronaldo

هه قالان وهرزش خوښه
ته ورژمی بیرو هوښه
کاتئ دهچینه یاری
له گهډ هاوریم دیاری
دهبئ زور زور هیمن بین
زور به خوښ به ختی بژین
که یاری کوتایی هات
نابئ به فیرو دهین کات
پاش وهرزش و یاری خوښ
دهخوینین زور زور به هوښ
سه رکه وتن به دهست دینین
کات به فیرو ناروینین

مشكه

مشكه سەردانی لەندەن دەگات

نووسینی: ریواس ئەحمەد

دەمبۆ و مشكه بریاریندا پاش پاریس سەردانی لەندەن بکەن. مشكه ئەمەى زۆر پێخۆش بوو، تا ئەو تۆزە ئینگلیزییەى که دەیزانی لەوى بەکارى بهینی. لەندەنیش وەك پایتەختى بەریتانیا شارێكى گەورەو ناودارە. دەمبۆ هەندىك زانیاری گشتى بۆ مشكه ئامادەکردبوو. لەندەن شارێكى دیرینه و پێش زاین ئەم شارە هەبوو. ئەم شارە لە کۆندا ناوی لۆندینیۆم بوو. کاتى رۆمەکان لە سالى شەست و یەکی زاینیدا سەر لەنوی بنیاتیان نایهوه، نیتەر ورده ورده ناوهکەشی کۆرا بۆ لەندەن.

لەندەن شارىكى پىر خەلگە و نزيكهى 4،7 ميليوني تيدا دەژى و رۆژانه زياتر له يانزه ميليون كەسى تيداىه .
وهك بنكهى بازرگانى و كرپىن و فروشتن دادهنرى . لەندەن به شەقامى ئۆكسفۆرد بەناوبانگە كە دوكانە ناودارو
گەورەكانى لىيه .

هەروا پىكادىلى سىركۆس يەكئىكە لەو شوينەديارانەى كە خەلكىكى زۆر رووى تىدەكەن .
پرەدەكانى لەندەن گەلى جوانن زۆربەيان لەكۆنەوه دروستكراون .
پردي تاوهر پيش سەد سال دروست كراوه .

ئەم پردانە هەردوو بەشى لەندەن بەيەك دەگەيەنن كە بەهۆى روبارى تىمسەنەوه كراوه بە دوو بەشەوه .
مشكە بەيانى زوو لەخەو هەستا .

لە پەنجەرەى هوتىلەكەوه سەيرى خوارەوهى دەکرد . لەناكاوا هاوارى كرد .

- دىمبۆ هەستە ! ئەوه چىيە شارە ميروولەيه ! ئەم خەلكە لە كۆيوە هاتوون ، خۆ نەباريوون ؟

- مشكە پەلە مەكە هيشتا لە كۆيمانە . گەر بچينە ميترۆكانەوه چى دەلييت . دەتەوى بۆ كۆيت بېم ؟

- با بچين بۆ لاى سەعاتەكە . بىگ بىنى پىدەلئىن وانىيە ؟

- دەزانئ ئەو شوينە پىي دەوترئ مالى پەرلەمان ، كە پيش سەد و پەنجا سالى بنىادنراوه و دوو منارەى هەيه .

منارە بەرزەكەيان پىي دەوترئ فيكتوريا تاوهرەكە سەد و پەنجا مەتر بەرزە .

لە كاتىكدا پەرلەمان لەوى كۆبىيئەوه ئەوا ئالاي بەريتانىي لەسەر دەشەكيتەوه .

منارەى تر كە پىي دەوترئ كلۆك تاوهر و نەود و پىنج مەتر بەرزە و كە بىگ بىنى لەسەر دانراوه .

ئەو سەعاتە قورسايەكەى 5،13 تەن دەبييت .

- دىمبۆ سەيرى ئەو پاسانەكە چەند جوانن ، دوو قاتن ! ئەوه چىيە شوفيرەكە لاى راستەوه دانىشتوو ! دەبييت لە

كۆئ ئەم جۆرە پاسانە دروست بكەن ؟

- ليترە زۆربەى پاسەكان دوو قاتن تا جىگەى خەلكىكى زۆرى تيدا بيتهوه .

لەندەن و هيندستان يەكئىكن لەو ولاتانەى كە سيستەمى ليخورىنى راستيان هەيه .

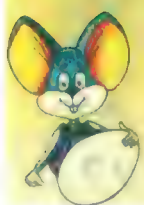
- وه لا من هەرگيز ناتوانم لە راستەوه ليخورم .

- بۆ لە چەپەوه دەتوانى ليخورى ؟

- نا من نازانم ليخورم . خۆ من هيشتا نەبوومەتە هەژدە سال .

- خيرا دەچين نانى بەيانى دەخوين و دەست دەكەين بە گەران ليترە جگە لە دوكان و شەقام و پاركە گەورەكانى ،

مۆزەخانەى زۆر خوشى تيداىه . بۆ هەندىكى دەچين .

کتیبخانه‌ی مشکه

ناماده‌کردنی: مشکه

سکّیج: شیروان موحسین

رەنگ: گەیلان عەبدوللّا

له کتیبخانه‌ی مشکه هەر جاره و باسی
کتیبخانە بۆ دەکەین، بۆ ئەوەی
ئێوەش بتوانن، ئەو کتیبخانە دەست
بکەوێت و بێخویننەوه.

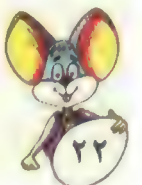
ناوی کتیب: کاتیک شیرۆ دەبیته بالنده
نووسینی: زانا رەنوف
وێنه‌کێشانی: گرفتار کاکه‌یی
بابه‌ت: کۆ چپوکی منداڵان

منداڵه‌ خۆشه‌وێسته‌کان نه‌جاره‌ کتیبخانه‌ی مشکه
کتیبخانی بۆ ناماده‌ کردوون به‌ناوی (کاتیک شیرۆ دەبیته بالنده).
که‌ ئەم کتیبه‌ کۆمه‌له‌ چپوکیکی نایاب له‌خۆ ده‌گرێت که‌ نه‌مه‌ش
ناویشانی چپوکه‌کانه‌.

(ماسییه‌ بچوکه‌که‌، هاوکاریی، کاتیک شیرۆ دەبیته بالنده، ئاکامی
له‌خۆباییبوون، په‌پوله‌که‌، خه‌ونه‌که‌ی زانا، مه‌زنترین خۆشه‌وێستی، تۆپی
گه‌وره‌ و تۆپی بچووک، ریزی شیر له‌ چیه‌دايه‌؟!، کاره‌ دزیوه‌کانی پۆشیا،
پێکه‌وه‌ ژیان)ه‌.

کتیبه‌ قه‌باره‌ مام ناوه‌ندییه‌ و له‌ چاپ و بلاوکراوه‌ی وه‌زاره‌تی
رۆشنییری چاپ کراوه‌ .

گهله ریی مشکه

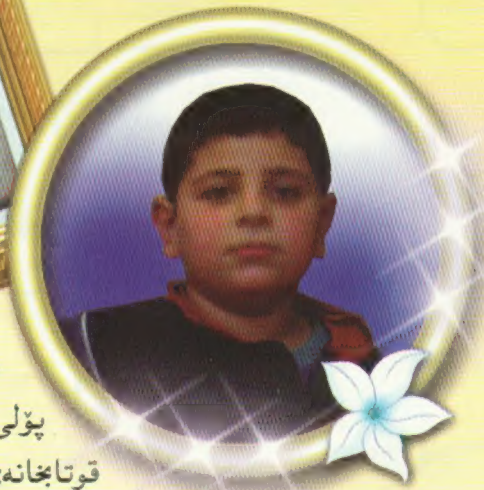
یارا محمد

پۆلی چواره می سه ره تای
قوتابخانه ی یازده ی ئاداری تی که لاو

عه بدوللا محمد

پۆلی سییه می سه ره تای
قوتابخانه ی یازده ی ئاداری تی که لاو

خالیده عه بدوللا

پۆلی شه شه می سه ره تای
قوتابخانه ی شانده ری تی که لاو

عه لی عه بدوللا

پۆلی یه که می ناوه ندی
قوتابخانه ی وه لی دیوانه ی کوران

بشپړه کي پښتانه

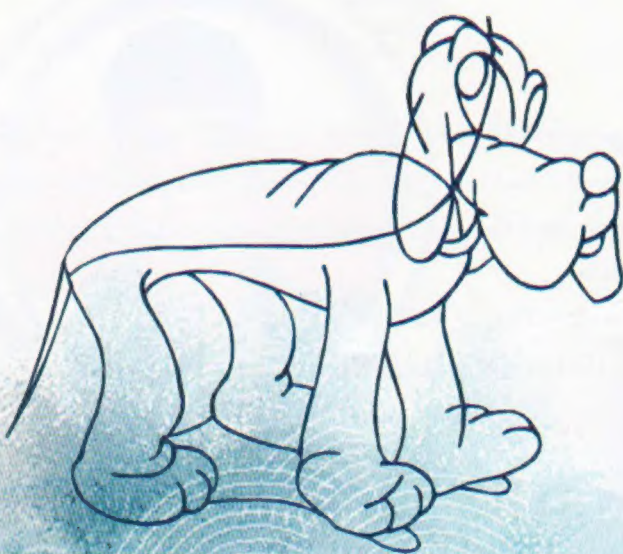
مندالانی ټازیز وهرن با بهیه کهوه ته م وینهیه
به چهند قوناغیک دروست بکهین و له پاشان
بهو شیوهی که تاماده کراوه رهنگی بکهین.

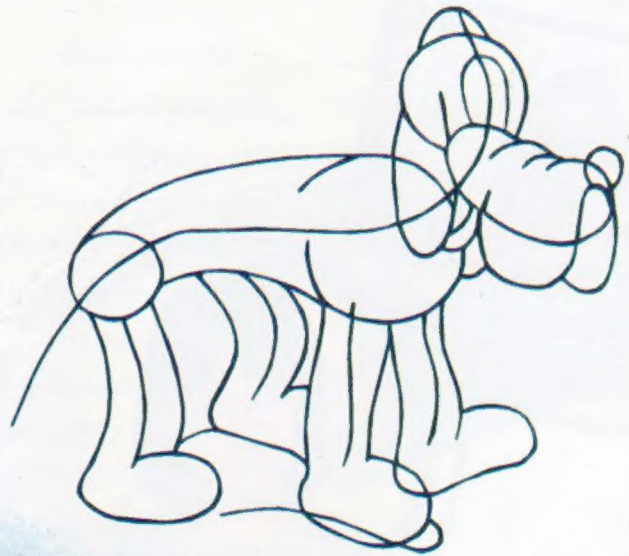
2

1

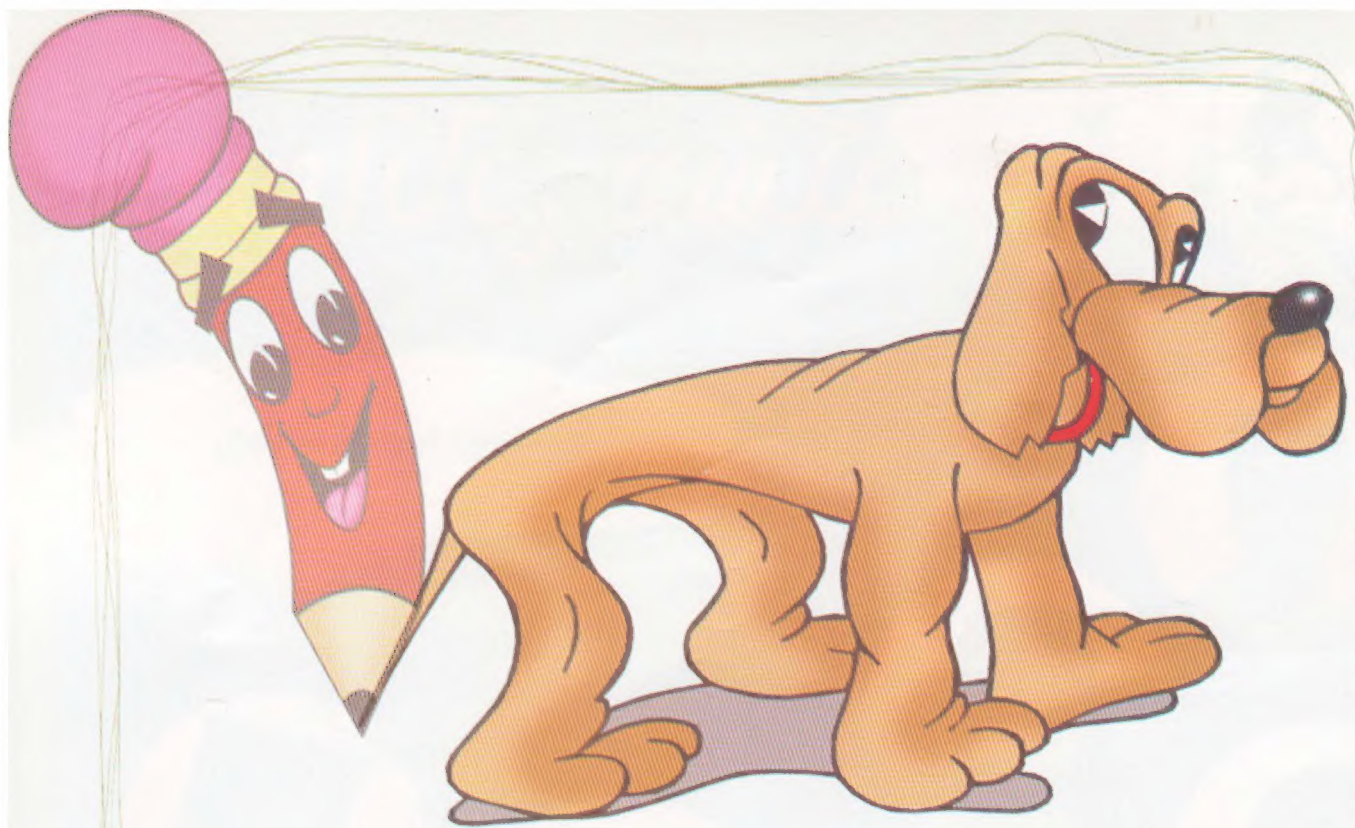

4

3

ئەلۋەنى خانەقى

نووسىنى: مەرسوم گەشېن

رووبارەكەي ئەم شارە
ئاۋەكەي بەرەو خوارە
بەناو دار و دەشت و دۆل
بەسەر چەو و بەرد و خۆلا
بەكنارى چەم و چرا
بەپىچاۋ پىچ و خرا
بى وچان ھەر ناۋەستى
شار بە شار و دى بە دى
ئىژى خۆم دەناسىنم
تۆۋى شادى دەچىنم
ئاۋىكى روون و شىنم
سووك و خۆ و شىرىنم
رووبارىكى كوردانم
براى ئاۋى سىروانم
ناۋەكەم سا ئەلۋەنە
مالمان لە دۆل و كەنە

